

راهنمای عملی آموزش الفبای فارسی

پایه اول

به همراه معرفی اختلالات یادگیری و راهکار درمان عملی

(مناسب آموزگاران پایه اول و اولیاء)

نویسندگان:

سجاد قلخانی

کارشناسی ارشد آموزش ابتدایی

فاطمه نمکی

کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی

انتشارات آوای نور

تهران - ۱۴۰۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سرشناسه	: فلخانی، سجاد، ۱۳۶۷-
عنوان و نام پدیدآور	: راهنمای عملی آموزش الفبای فارسی پایه اول به همراه معرفی اختلالات یادگیری و راهکار درمان عملی (مناسب آموزگاران پایه اول و اولیاء)/ نویسندگان سجاد فلخانی، فاطمه نمکی.
مشخصات نشر	: تهران : آوای نور، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۲ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۷۷۰-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: الفبای فارسی -- راهنمای آموزشی (ابتدایی)
موضوع	: Persin language -- Alphabet -- Study and teaching (Elementary)
موضوع	: خواندن (ابتدایی) -- ایران -- راهنمای آموزشی
موضوع	: Reading (Elementary) -- Iran -- Study and teaching
موضوع	: یادگیری -- اختلالات -- جنبه‌های روان‌شناسی
موضوع	: Learning disabilities -- Psychological aspects
موضوع	: یادگیری -- اختلالات -- درمان
موضوع	: Learning disabilities -- Treatment
شناسه افروده رده بندی کنگره	: نمکی، فاطمه، ۱۳۵۹-
	: LB۱۵۷۷
رده بندی دیویی	: ۳۷۲/۶۰۷۶

نشانی: تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهید وحید نظری،

پلاک ۹۹، طبقه دوم، تلفن: ۶ و ۶۶۹۶۷۳۵۵، نمابر: ۶۶۴۸۰۸۸۲

راهنمای عملی آموزش الفبای فارسی پایه اول

به همراه معرفی اختلالات یادگیری و راهکار درمان عملی

(مناسب آموزگاران پایه اول و اولیاء)

نویسندگان: سجاد فلخانی - فاطمه نمکی

ناشر: آوای نور

چاپ: اول ۱۴۰۰

شمارگان: ۲۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۷۷۰-۴

قیمت ۴۵۰۰۰ تومان

همه حقوق برای ناشر و مولف محفوظ است.

فهرست مطالب

مقدمه	۵
بخش اول: ویژگی های رشدی کودکان دوره دبستان	۷
خصوصیات بدنی	۱۰
خصوصیات ذهنی	۱۳
خصوصیات اجتماعی	۱۴
خصوصیات اخلاقی	۱۶
خصوصیات عاطفی	۱۷
مشکلات رایج سلامت در کودکان ۷ساله	۱۹
دوره دبستان و تحولات شناختی مطابق با آن از نظر پیاژه	۲۷
دوره دبستان در نظریه روانی اجتماعی اریکسون	۲۸
دوره دبستان، آغاز مرحله نهفتگی یا کمون جنسی در نظریه فروید	۲۹
بخش دوم: خصوصیات دانش آموزان پایه اول دبستان از دیدگاه روانشناسان تربیتی	۳۱
روش های تغییر و اصلاح رفتار	۳۹
۱- روشهای افزایش نیرومندی رفتارهای مطلوب موجود	۳۹
۲- روشهای ایجاد رفتارهای تازه	۴۲
۳- روش های نگهداری و گسترش رفتارهای مطلوب	۴۳
۴- روشهای کاهش و حذف رفتارهای نامطلوب	۴۵
بخش سوم: رویکردهای زبان آموزی	۵۱
مبانی زبان شناختی	۵۵
رویکرد تحلیلی	۵۶
رویکرد ترکیبی	۵۶
رویکرد تجربی-زبانی	۵۶
رویکرد زبان شناختی	۵۸
رویکرد فعالیت محور	۶۰
بخش چهارم: تدریس مهارت خواندن در پایه اول دبستان	۶۳

اهداف کلی آموزش زبان فارسی در سال اول ابتدایی	۶۵
مقدمات یادگیری زبان نوشتاری	۶۸
ساختار و محتوای کتاب فارسی اول دبستان	۶۹
ساختار کتاب نگارش اول دبستان	۷۸
مفاهیم کتاب فارسی پایه اول دبستان	۸۰
سبک های یادگیری در کودکان دبستانی	۸۶
آموزش حروف الفبای فارسی اول ابتدایی	۸۸
راهکارهای بهبود یادگیری نشانه ها	۹۵
بخش پنجم: اختلالات یادگیری	۱۱۷
اختلالات خواندن	۱۱۷
اختلالات نوشتن (دیکته نویسی)	۱۲۵
اختلال یادگیری ریاضی	۱۴۲
نکاتی برای معلم ها که در خصوص اختلالات یادگیری کمک کننده می باشد	۱۵۳
منابع	۱۵۱

مقدمه

زیربنای توسعه هرکشوری از طریق آموزش و پرورش آن کشور نهاده می‌شود که ستون‌های اصلی آن را باید در آموزش ابتدایی جست‌وجو کرد. این اهمیت به اندازه‌ای است که بی‌توجهی به آن، آثار زیان‌باری را در ابعاد مختلف بر پیکره پیشرفت و تعالی هر سرزمینی بر جای می‌گذارد. یکی از ارکان اساسی رشد و توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشورها، آموزش و پرورش است. آموزش و پرورش دارای دوره‌های آموزشی مختلف است و مهم‌ترین، حساس‌ترین و اساسی‌ترین دوران آموزشی، دوره آموزش ابتدایی است.

آموزش و پرورش ابتدایی به طور کامل شامل دانستنی‌های مقدماتی برای ورود به زندگی اجتماعی بوده و تعلیمات ابتدایی عبارت از تعلیم نکات مقدماتی موضوعات مختلف، در تعلیم و تربیت است. کودکی نخستین و مهم‌ترین دوره زندگی آدمی است. از آن‌جا که در این دوره ساختار شخصیتی و رفتاری انسان بنیان گذاشته می‌شود، دوران کودکی را دورانی سرنوشت‌ساز و مثبت دانسته‌اند. آموزش ابتدایی به سبب زیربنایی و پایه‌ای بودن، نقشی مبنایی در تعلیم و تربیت و به تبع آن در زندگی انسان برعهده دارد، به طوری که یک جزو اصلی زندگی در دنیای امروز محسوب می‌شود و در طی قرن‌های گذر عمر آموزش و پرورش، این ضرورت بیشتر شده و بر مبنایی بودن آن تأکید شده است.

کلاس اول نقطه شروع مهمی برای بچه‌های کوچک است تا با اتکا به آن خود را عضوی از مدرسه بزرگ احساس کنند. خیلی از کارها برای آنها تازگی دارد، مثلاً شاید برای اولین بار در بوفه مدرسه غذا بخورند و برای اولین بار بدون نظارت مستقیم بزرگترها، در هوای آزاد بازی کنند. این تجربیات به کلاس اولی‌ها کمک می‌کند تا بیشتر حس استقلال کنند. کلاس اولی‌ها باید از مهارت‌های اجتماعی‌ای که در پیش دبستان و آمادگی کسب کرده‌اند، به نحو کامل تری استفاده کنند.

در کتاب حاضر سعی شده است از کاربرد روانشناسی رشد و اصول روانشناسی تربیتی (آموزش به کمک روش‌های تغییر رفتار) استفاده شود تا معلمان محترم و پدر و مادرهای گرامی آشنایی مختصری با این اصول داشته باشند و ویژگی‌های رشدی دانش‌آموزان این مقطع سنی را بدانند، تا بتوانند در آموزش از آن‌ها بهره‌برند و با توجه به این اصول در جهت آموزش و انجام تکالیف بچه‌ها بتوانند موثر واقع شوند و در ادامه مهم‌ترین رویکرد

ها و روش های تدریس زبان فارسی (حروف الفبا) در دبستان مورد بررسی قرار می گیرد و محاسن و معایب هر رویکرد ذکر می شود.

رویکرد غالب در آموزش خواندن، رویکرد تلفیقی یا ترکیبی می باشد. در قسمت الفبا سعی شده است تمام نکات و ریزه کاری ها، مورد توجه واقع شود. از جمله اسم درست نشانه ها، جدول ترکیب و جدول الفبای فارسی که از مهمترین ابزار آموزش الفبا می باشد. همچنین تقسیم بندی کلی از سبک های یادگیری در دبستان و لزوم توجه به آن در آموزش دانش آموزان و در پایان هم با توجه به ضرورت دانستن اختلالات یادگیری، سه مورد از شایع ترین اختلالات یادگیری در کودکان دبستان که شامل اختلال خواندن، اختلال نوشتن و اختلال ریاضی و دانستنی ها و اطلاعاتی که معلم در برخورد با کودک دارای اختلال باید آگاه باشد تا بتواند اقدامات مقتضی را با توجه به شرایط بگیرد و راهکارها را به صورت کاربردی در مورد اختلال اعمال کند، ذکر شده است. امید است با توجه به حساس بودن پایه اول دبستان و مطالبی که در ادامه ذکر می شود والدین گرامی بتوانند با آموزش معلم همگام و همسو شوند و با کمک همدیگر بر این وظیفه مهم مسلط شوند و به نتایج مطلوب برسند. از تمامی همکاران گرامی که ما را از نظرات مفید و کاربردی خود بهره مند کردند کمال تشکر را داریم، و قدردان زحمات این عزیزان هستیم.